

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Волохова І.С.

“ ___ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.03050801 «Фінанси і кредит»

за темою:

«БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ»

Виконавець:

студент вечірньої форми навчання

Дмитренко Павел Олегович

Науковий керівник:

к.е.н. Богатирьова Євгенія Миколаївна

Одеса, 2018 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	6
1.1. Бюджет як основа бюджетної системи	6
1.2. Сутність, структура та принципи побудови бюджетної системи України	15
1.3. Етапи становлення та правові основи бюджетної системи України	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	30
2.1. Система видатків бюджету та проблеми її розвитку	30
2.2. Доходи бюджету та їх вплив на економічний розвиток держави	41
2.3. Тенденції розвитку міжбюджетних відносин в Україні	49
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	59
3.1. Зарубіжний досвід функціонування бюджетної системи держави.....	59
3.2. Напрямки ефективного використання видатків бюджету	66
3.3. Шляхи диверсифікації доходів бюджету.....	71
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	82

ВСТУП

Актуальність дослідження. Бюджетна система є одним з вагомих інструментів державного регулювання економіки. Від ефективності бюджетного процесу, формування бюджетної політики залежить успішність реалізації регулюючої функції держави, забезпечення економічного зростання. Бюджетне регулювання виступає одним із інструментів бюджетної політики та визначається завданнями соціально-економічного розвитку країни. Метою бюджетного регулювання є забезпечення відповідного рівня розвитку суспільства з урахуванням збалансованості державних фінансів, що реалізується через інститути бюджетного регулювання, державного фінансового контролю.

Наразі бюджетна політика економічного зростання спрямована на сприяння модернізації вітчизняної економіки, створення відповідних умов для підвищення її ефективності та конкурентоспроможності, довгострокового економічного розвитку, покращання інвестиційного середовища.

Проте впродовж останніх років бюджетна система не у достатній мірі сприяла економічному розвитку та дієвим структурним перетворенням. На сучасному етапі соціально-економічного розвитку України, що знаходиться під впливом наслідків економічної та політичної кризи, анексії Криму та військових дій на Сході України, проблема пошуку резервів, що містяться у вітчизняній бюджетній системі особливо актуалізувалася.

Враховуючи зазначене, актуальним питанням залишається визначення відповідних інституційних засад подальшого розвитку бюджетної системи України з урахуванням основних напрямів суспільного розвитку нашої держави.

Необхідно зазначити, що практичні та теоретичні аспекти бюджетної системи України, проблеми її функціонування на сучасному етапі досліджували такі вчені як: Артус М.М., Білінський Д. О., Боярко І. М., Буряченко А. Є., Василик О.Д., Васютинська Л.А., Волохова І.С., Глухова

В.І., Грицюк Т. В., Грузіна І. А., Дем'янишин В. Г., Жук І.Н., Запатріна І. В., Зимовець В. В., Казюк Я. М., Кириленко О.П., Климаш Н.І., Козенко О. А., Корнієнко Н. М., Кудряшов В. П., Ливдар М. В., Лисяк Л. В., Макогон В. Д., Миргородська Л.О., Молдован О. О., Науменко А.М., Непочатенко О. О., Орлюк О.П., Павлюк К. В., Пасічник Ю. В., Письменний В.В., Полозенко Д.І., Поляк Г.Б., Попова С.П., Проценко Ю. М., Проць Н.В., Радіонов Ю. Д., Слободянюк Н.О., Степанова В. О., Степанова Г. М., Сунцова О. О., Федосов В.М., Фещенко Л.В., Фільштейн Л.М., Чабан Я. І., Чугунов І. Я., Шевчук І.Л., Юрій С. І., Юхименко П. І. та інші. Можна сказати, що сьогодні є важливі напрацювання з питань сутності й напрямів розвитку бюджетної системи України. У той же самий час ці питання залишаються досить дискусійними, адже спостерігаються суттєві відмінності у трактуванні означеного кола понять. Теоретичне дослідження сутності бюджетної системи, розгляду її як інструменту регулювання економічного розвитку потребує особливої уваги, оскільки має важливе практичне значення.

Тому **метою** роботи є дослідження бюджетної системи України.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

1. розглянути бюджет як основу бюджетної системи,
2. визначити сутність, структуру та принципи побудови бюджетної системи України,
3. охарактеризувати етапи становлення та правові основи бюджетної системи України,
4. провести аналіз системи видатків бюджету та визначити проблеми її розвитку,
5. проаналізувати доходи бюджету та їх вплив на економічний розвиток держави,
6. оцінити тенденції розвитку міжбюджетних відносин в Україні,
7. розглянути зарубіжний досвід функціонування бюджетної системи держави,
8. обґрунтувати напрямки ефективного використання видатків бюджету,

9. запропонувати шляхи диверсифікації доходів бюджету.

Об'єктом дослідження в роботі є процес побудови та функціонування бюджетної системи держави.

Предметом дослідження виступає бюджетна система України, її стан, проблеми функціонування та перспективи розвитку.

Методи дослідження. Методологічною основою для написання роботи стали такі загальнонаукові методи: метод термінологічного аналізу (під час визначення сутності бюджетної системи як економічної категорії); методи порівняльного аналізу та синтезу (при вивченні зарубіжного досвіду функціонування бюджетної системи держави); статистичний метод, графічний метод, методи горизонтального, вертикального та кореляційного аналізу (під час дослідження система видатків та доходів бюджету України, тенденцій розвитку міжбюджетних відносин в Україні); метод наукової абстракції (під час обґрунтування шляхів удосконалення функціонування бюджетної системи України); метод узагальнення (при написанні висновків).

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі й нормативні акти, звіти Міністерства фінансів України, дані Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень, Державного комітету статистики України, Державної казначейської служби України, монографічні дослідження, а також періодичні вітчизняні та зарубіжні видання.

Структура роботи. Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновків та списку використаної літератури.

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумок, можна зробити такі висновки.

1. Бюджетна система є обов'язковою складовою будь-якої держави. Бюджетна система – це сукупність усіх бюджетів, які формуються і діють на території даної країни згідно з її адміністративно-територіальним устроєм. З економічної точки зору бюджет - це сукупність економічних відносин, які виникають у процесі створення, розподілу та використання державного централізованого фонду грошових ресурсів. Бюджет як юридична категорія – це з одного боку, основний фінансовий план формування, розподілу і використання публічних фінансів (бюджет-план), який, з іншого боку, приймається особливою процедурою представницьким органом державної влади у формі закону (бюджет-закон). Роль бюджетів у забезпеченні функціонування держави та територіальних громад складно переоцінити. Саме за рахунок бюджетних надходжень формуються відповідні грошові фонди, якими фінансово забезпечуються виконання державних завдань та функцій, функціонування органів державної влади.

2. Бюджетна система України - це сукупність Державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного та адміністративно-територіальних устроїв і врегульована певними нормами права. Бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами. Сучасна бюджетна система будується на основі таких принципів, як: єдності бюджетної системи; самостійності; повноти; обґрунтованості; ефективності; субсидіарності; цільового використання бюджетних коштів; справедливості і неупередженості; публічності та прозорості; відповідальності учасників бюджетного процесу.

3. До здобуття незалежності в Україні не було самостійної фінансової системи, досвіду формування окремого бюджетного процесу. Країна

перебувала у тій чи іншій залежності від державного бюджету СРСР, що не сприяло розвитку та становленню національної бюджетної системи. Із проголошенням незалежності та утворенням України як суверенної держави почала послідовно проводитися робота з реформування та вдосконалення фінансової системи держави, реформування засад та принципів побудови бюджетної системи, спрямованого в основному на фінансову стабілізацію за рахунок удосконалення податкової системи, підвищення керованості процесу регулювання міжбюджетних відносин та зовнішніх і внутрішніх боргових зобов'язань держави, встановлення дієвого контролю за витрачанням бюджетних коштів. Сьогодні основними законодавчими документами, що регламентують побудову бюджетної системи України є: Конституція України; Бюджетний кодекс України; закон про Державний бюджет України; інші закони, що регулюють бюджетні відносини; нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти органів виконавчої влади; рішення про місцевий бюджет; рішення місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

4. Проведений аналіз система видатків бюджету дозволив зробити висновок про те, що обсяги видатків Зведеного бюджету України мають чітку тенденцію до зростання. Збільшення видатків обумовлено зростанням видатків загального фонду Державного та місцевих бюджетів. В структурі видатків переважають видатки Державного бюджету. План з виконання видатків за останні п'ять років не виконувався. Темпи зростання видатків перевищують темпи зростання ВВП. В структурі видатків перевищують видатки соціального спрямування. В структурі видатків за економічною класифікацією перевищують поточні видатки. До основних проблем системи видатків державного бюджету також можна віднести: недовиконання по всім статтям видатків, що загострює питання їх оптимізації; неузгодженість бюджетної резолюції з завданнями стимулювання економічного зростання; прояви соціальної незахищеності та бідності працівників бюджетної сфери; проблеми з наповненням державного бюджету, які з початку року стабільно

посилюються, підштовхують уряд до скасування податкових пільг, посилення жорсткості фіскальних обмежень для підприємств та скорочення бюджетних видатків.

5. Проведений аналіз доходів бюджету та їх впливу на регулювання економічного розвитку держави дозволив зробити висновок про те, що доходи Зведеного бюджету мають чітку тенденцію до зростання. Зростання доходів Зведеного бюджету за останні п'ять років склало 574 млрд.грн. В останні роки темпи зростання Зведеного бюджету були вище темпів зростання ВВП. В структурі доходів Зведеного бюджету переважають доходи Державного бюджету. При цьому як доходи Державного так і доходи місцевих бюджетів мають тенденцію до зростання. Основною структуроутворюючою частиною дохідної частини Зведеного бюджету є податкові надходження, частка яких становить більше 70% всіх надходжень. Основними проблемами формування податкових надходжень в Україні є: зростанням ставок податків, що збільшило надходження до бюджету коштів, паралельно зростає соціальна напруга в суспільстві, що почала виражатися в недовірі до дій державного апарату, тому випадків ухилення від сплати податків та існування тіньових схем ведення бізнесу стало значно більше; відтік іноземних інвестицій та нестабільність національної валюти почали призводити до скорочень на підприємствах, зменшення обсягів їх виробництва або взагалі їх закриття; ухилення від сплати податків не тільки підприємств, які по різних причинах не мають можливості сплачувати податки, але й поширюється тенденція до несплати податків фінансово здорових підприємств; зменшилися надходження рентної плати за транспортування; значне зменшення податку на міжнародну діяльність та зовнішні операції, що пов'язане зі зменшенням обсягів зовнішньоторговельних операцій. Основними проблемами формування неподаткових надходжень є: зменшення надходження доходів від власності та підприємницької діяльності до державного бюджету; зменшення надходжень адміністративних зборів і платежів.

6. Можна зробити висновок про те, що міжбюджетні трансферти - передання коштів з одного бюджету до іншого на безповоротній основі. Саме вони характеризують міжбюджетні відносини в Україні. Проведений аналіз дав підстави стверджувати, що обсяги міжбюджетних трансфертів в Україні мають тенденцію до зростання. При цьому план по міжбюджетним трансфертам не виконувався за останні 5 років. В роботі розроблена кореляційно-регресійна модель, застосування якої дозволить прогнозувати величину обсягів бюджетних трансфертів в залежності від значень ВВП, індексу інфляції та розміру державного боргу.

7. Вивчення досвіду зарубіжних країн дає можливість виділити бюджетні системи, що є найбільш дієвими. Світова практика використання бюджетних відносин утворила два основних типи бюджетних систем: перший - характерний для унітарних держав, тобто в країнах з єдиним населенням та культурою, має дві ланки: державний бюджет і багаточисельні місцеві бюджети; другий - характерний для федеративних держав, складається з трьох ланок: державного бюджету (федерального бюджету або бюджету центрального уряду), бюджетів членів федерації (наприклад, штати у Сполучених Штатах Америки, землі (ланди) – у Федеративній Республіці Німеччини, кантони – у Швейцарії) та місцевих бюджетів.

8. Підвищення ефективності використання видатків бюджету напряму залежить від планування видаткової частини бюджету країни, посилення взаємозв'язку між витраченими ресурсами бюджету та отриманими результатами. Доцільним є впровадження програмно-цільового методу планування. Застосування програмно-цільового методу надає змогу передбачити результати виконання кожної бюджетної програми, оцінити ефективність використання державних коштів; пов'язати здійснені витрати з їх соціальною та економічною ефективністю. Важливою проблемою сьогодення, яка вимагає значного реформування в Україні є принципової прозорості державного та місцевих бюджетів. Україна повинна приділити першочергову увагу діям, спрямованим на підвищення прозорості бюджету, а

саме, розробити і опублікувати бюджет і піврічний звіт, підвищити повноту бюджетної пропозиції виконавчої влади, надаючи інформацію щодо класифікації видатків на майбутні роки і класифікації видатків за попередні роки; підвищити повноту річного звіту шляхом надання порівняльної інформації щодо запланованих показників та фактичної заборгованості, процентного доходу, а також порівняльну інформацію щодо планових і фактичних показників.

9. Можна виділити наступні напрями удосконалення формування доходної частини Бюджету України: збільшення темпів зростання валового внутрішнього продукту шляхом збільшення внутрішнього попиту; □ протидія розвитку тіньової економіки, створення рівних правових вимог щодо оподаткування вітчизняних та іноземних підприємців – платників податків; впровадження цивільно-правових методів державного контролю за правильною і своєчасною сплатою податків фізичними і юридичними особами; вжиття заходів до недопущення порушення бюджетного законодавства. Одним з головних напрямків пошуку резервів забезпечення стабільного надходження платежів і приросту доходів бюджету залишається реалізація важливого принципу побудови бюджетних відносин розмежування і закріплення податків, зборів і обов'язкових платежів за окремими ланками (рівнями) бюджетної системи. Отже, можна сказати, що лише за умови активізації реального сектора економіки та створення в країні новоствореної вартості буде забезпечено зростання податкових надходжень до державного бюджету України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азрилиян А.Н. Большой экономический словарь / А.Н. Азрилиян. – М.: Институт новой экономики, 2002. – 1280 с.
2. Александров И. М. Бюджетная система Российской Федерации: учеб. / И. М. Александров. – М.: Изд.-торг. корпорация «Дашков и К», 2007. – 412 с.
3. Артус М.М. Бюджетна система України. Навчальний посібник / М.М. Артус, Н.М. Хижа. - К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. - 220 с.
4. Бандурка О. М. Фінансове право: підручник / О. М. Бандурка, О. П. Гетманець. – Х.: Екограф, 2015. – 500 с.
5. Баранова В.Г. Бюджетна система: Навчальний посібник / В.Г. Баранова, О.Ю. Дубовик, В.П. Хомутенко. – Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. – 392 с.
6. Білінський Д. О. Щодо вдосконалення бюджетної системи України як основної ланки фінансової системи: порівняльно-правовий аспект / Д. О. Білінський // Держава та регіони. Сер.: Право. - 2013. - № 2. - С. 64-67.
7. Буряченко А. Є. Короткострокові позички як інструмент оперативного бюджетного регулювання / А. Є. Буряченко // Фінанси України. – 2010. – № 3. – С. 22 – 29.
8. Бюджетний кодекс України: Закон від 08.07.2010 року №2456-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. - № 50-51. - Ст.572.
9. Василик О.Д. Теорія фінансів: підручник / О. Д. Василик. - К.: НІОС, 2003. - 416 с.
10. Глухова В. І. Аналіз податкових надходжень до державного бюджету України в сучасних умовах / В. І. Глухова, І. П. Іванова // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . - 2017. - № 5. - С. 111-114.
11. Грицюк Т. В. Бюджетное регулирование, макроэкономическая стабильность и экономический рост / Т. В. Грицюк // Финансы и кредит. – 2003. – № 13 (127). – С. 14 – 26.
12. Грузіна І. А. Дослідження зарубіжного досвіду побудови бюджетної системи / І. А. Грузіна // Бізнес Інформ. - 2016. - № 11. - С. 61-64.

13. Жук И.Н. Международные финансы / И.Н. Жук, Е.Ф. Киреева, В.В. Кравченко. – Мн.: БГЭУ, 2001. – 149 с.
14. Захаркіна Л. С. Роль і місце податкових надходжень у структурі зведеного бюджету України / Л. С. Захаркіна // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. - 2016. - Вип. 19. - С. 125-129.
15. Золотогоров В. Г. Экономика: Энциклопедический словарь / В. Г. Золотогоров. – Минск: Книж. Дом, 2004. – 427 с.
16. Зубенко В. В. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за січень – вересень 2017 року / В. В. Зубенко, І. В. Самчинська, А. Ю. Рудик. – К.: USAID, 2017. – 86 с.
17. Казюк Я. М. Становлення бюджетної системи України та принципи її побудови / Я. М. Казюк // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. - 2013. - Вип. 2. - С. 43-60.
18. Карамушка Л. Середньострокове планування видатків місцевих бюджетів / Л. Карамушка // Вісник КНТЕУ. – 2015. – №2. – С. 85-95.
19. Карасева М. В. Бюджетное и налоговое право России (политический аспект) / М. В. Карасева. - М.: Юристъ, 2005. - 217 с.
20. Касперович Ю. В. Формування неподаткових надходжень бюджету в системі фінансово-економічного регулювання / Ю. В. Касперович // Економічний часопис-XXI. - 2013. - № 9-10(2). - С. 55-58.
21. Кириленко О.П. Фінанси: навч. посібник / О.П. Кириленко. – Тернопіль: Астон, 2002. – 212 с.
22. Климаш Н.І. Бюджетна система. Навч. посіб. / Н.І. Юшмаш, К.В. Багацька, Н.І. Демьяненко та ін. за заг. ред. Т.А. Говорушко. - Львів «Магнолія 2006», 2014. - 296 с.
23. Козенко О. А. Міжбюджетні трансферти як інструмент вертикального фінансового вирівнювання / О. А. Козенко // Економічний форум. - 2014. - № 2. - С. 194-199
24. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості

- Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
- 25.Кудряшов В. П. Поняття бюджетної системи та її децентралізації / В. П. Кудряшов // Фінанси України. - 2011. - № 8. - С. 25-32.
- 26.Лисяк Л. В. Бюджетна політика у системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України: монографія / Л. В. Лисяк. - К.: ДННУ АФУ, 2009. - 600 с.
- 27.Мазаракі А.А. Державне фінансове регулювання економічних перетворень: монографія / І.Я. Чугунов, А.В. Павелко, Т.В. Канєва та ін.; за заг.ред. А.А.Мазаракі. – К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2015. – 376 с.
- 28.Маймини А. Финансы и бюджет Советского Союза / Маймини А. – М.: Молодая гвардия, 1986. – 305 с.
- 29.Макарчук І. М. Аналіз податкових надходжень до бюджету України / І. М. Макарчук // Економічний вісник університету. - 2016. - Вип. 28(1). - С. 197-202.
- 30.Малишко В. В. Аналіз доходів державного бюджету України / В. В. Малишко // Економічний вісник університету. - 2016. - №28. - С.208-212.
- 31.Малярчук А. Зарубіжний досвід формування місцевих бюджетів / А. Малярчук // Вісник ТАНГ. - 2010. - № 1. - С. 23-27.
- 32.Миргородська Л.О. Фінансові системи зарубіжних країн. Навчальний посібник / Л.О. Миргородська. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 320 с.
- 33.Молдован О. О. Державні фінанси України: досвід та перспективи реформ: монографія / О. О. Молдован. – К.: НІСД, 2011. – 380 с.
- 34.Мочерний С. В. Економічний енциклопедичний словник: У 2 т. Т. 1 / С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, О. А. Устенко. – Львів: Світ, 2005. – 616 с.
- 35.Мочерний С.В. Економічна енциклопедія : у 3-х т. Т. 3. / С.В. Мочерний. – К.: Академія, 2000. – 864 с.
- 36.Наконечна Ю. Відкритість та прозорість державного та місцевих бюджетів в Україні / Ю. Наконечна, Л. Демиденко // Економіка. – 2016. – №10. – С. 20-27.
- 37.Непочатенко О. О. Використання міжбюджетних трансфертів з метою

- вирівнювання доходної бази місцевих бюджетів / О. О. Непочатенко, П. М. Боровик, О. М. Преде // Економіка. Управління. Інновації. - 2013. - № 2. – С. 40-46.
38. Нитти Ф. Основные начала финансовой науки / Нитти Ф.; пер. с итал. - М.: Изд-во М. и С. Сабашниковых, 1904. – 672 с.
39. Озеров И. Х. Основы финансовой науки: бюджет, формы взимания, местные финансы, государственный кредит / Озеров И. Х. – М.: ЮрИнфоР-Пресс, 2008. – 351 с.
40. Орлюк О.П. Фінансове право. Академічний курс: підручник / О.П.Орлюк. – К.: Юрінком Інтер, 2010. - 808 с.
41. Осадчая И.М. Финансы: Оксфордский толковый словарь: Англо-русский / И.М.Осадчая – М.: Весь мир, 2007. – 310 с.
42. П'яточенко Г. О. Становлення та розвиток фінансів України. 1917-2003 / Г. О. П'яточенко, Л. В. Кухарець. - К.: НДФІ, 2005. - 784 с.
43. Павлюк К. В. Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки: монографія / К. В. Павлюк. – К.: НДФІ, 2006. – 584 с.
44. Парыгина В. А. Бюджетная система России: учебник / В. А. Парыгина, К. Браун, Д. Э. Стиглиц. – М.: Eksmo Education: Эксмо, 2006. – 360 с.
45. Пасічник Ю. В. Бюджетний потенціал економічного зростання в Україні: монографія / Ю. В. Пасічник. - Донецьк: «Юго-Восток, ЛТД», 2005. - 642 с.
46. Полозенко Д.І. Фінансова система України і бюджетний процес: сутність та шляхи їх удосконалення / Д.І. Полозенко // Фінанси України. - 2011. - № 11. - С. 18-25.
47. Поляк Г.Б. Бюджетная система России / Г.Б. Поляк. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999. – 550 с.
48. Про затвердження Правил оформлення проекту Закону України про Державний бюджет України: Постанова Верховної Ради України від 6 травня 1996 року №170/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/170/96-вр>
49. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 №

- 280/97-ВР№ // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 24. - Ст.170
- 50.Про структуру бюджетної класифікації України: Постанова Верховної Ради України від 21 груд. 2000 р. № 2171- III // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 42. - С. 584-601.
- 51.Радіонов Ю. Д. Бюджетне регулювання економічного розвитку / Ю. Д. Радіонов // Наукові праці НДФІ. - 2016. - Вип. 1. - С. 83-94.
- 52.Ружицький І.Ю. Стимулююча функція структуризації доходної частини державного бюджету / І.Ю. Ружицький // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. - 2014. - Вип. 36(2.1). - С. 143-150.
- 53.Сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
- 54.Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 55.Слухай С. Міжбюджетні трансферти у постсоціалістичних країнах: від теорії до реалій / С. Слухай. - К.: Артек, 2012. - 288 с.
- 56.Степанова В. О. Міжбюджетні трансферти в Україні: теорія і практика / В. О. Степанова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2013. - № 3. - С. 120-123.
- 57.Степанова В. О. Основні напрями формування доходів державного бюджету України / В. О. Степанова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2016. - № 3. - С. 116-120.
- 58.Таргулов Я. Финансовая наука (краткий курс). / Я. Таргулов. – Петроград, 1919. – 268 с.
- 59.Тиктин Г. Н. Основные организационные принципы и системы публичного хозяйства. Проблемы общетерриториальных (государственных) и местных публичных финансов / Г. Н. Тиктин. - Одесса, 1928. – 226 с.
- 60.Федосов В. Бюджетний менеджмент: підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова; за заг. ред. В. Федосова. - К.: КНЕУ, 2004. - 864 с.
- 61.Федосов В. М. Государственные финансы: учеб. пособ. / В. М. Федосов, С. Я. Огородник, В. Н. Сутормина. – К.: Лыбидь, 2001. – 326 с.

62. Федосов В.М. Бюджетна система / В.М. Федосов, С.І. Юрій. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 871с.
63. Фещенко Л.В. Бюджетна система України / Л.В. Фещенко, П.В. Проноза, Н.В. Кузьминчук. – Х.: ІНЖЕК, 2007. – 296 с.
64. Хмарук Ю.В. Необхідність та напрями вдосконалення дохідної бази Державного бюджету України / Ю.В. Хмарук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2009. - №7. - С.37-44.
65. Чабан Я. І. Світовий досвід фінансування соціально-економічного розвитку області за рахунок податкових надходжень / Я. І. Чабан // Науковий вісник НЛТУ України. - 2008. - № 18.10. - С. 135-141.
66. Чугунов І. Я. Теоретичні основи системи бюджетного регулювання : навч. посіб. / І.Я. Чугунов - К.: НДФІ, 2005. - 259 с.
67. Чугунов І.Я. Бюджетна система як інструмент регулювання економічного розвитку: автореферат дисертації д-ра екон. наук: 08.04.01 / І.Я. Чугунов. - К.: Інститут економічного прогнозування, 2003. – 57 с.
68. Чуркіна І. Підходи до визначення сутності бюджетної системи в умовах сучасних трансформацій / І. Чуркіна // Галицький економічний вісник. - 2014. - № 1. - С. 161-166.
69. Шевчук І.Л. Бюджетна система: навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене / І.Л. Шевчук, В.О. Черепанова, Т.О. Ставерська. – Харків: Видавець Іванченко І. С., 2015. – 284 с.
70. Шулик Ю.В. Напрями бюджетної стратегії формування доходів Державного бюджету України / Ю.В. Шулик. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eprints.oa.edu.ua/3135/1/Shulyk2_16112014.pdf
71. Юрій С. І. Бюджетна система. Вишкіл студії / С. І. Юрій, Й. М. Бескид. – К.: Таксон, 2012. – 255 с.
72. Юрій С.І. Фінанси / С.І. Юрій, В.М. Федосов. – К.: Знання, 2008. – 611 с.
73. Юхименко П. І. Теорія фінансів: Підручник / П. І. Юхименко, В. М. Федосов, Л. Л. Лазебник. - К.: Центр учбової літератури, 2010. – 415 с.